

E

Skaly v zlatej kolíske

Pravdivý príbeh
Nicolas Graf von Rosty-Forgách

Preložené a reinterpretované
Erika Lieser

Lieser & Lieser

Skaly v zlatej kolíske

Pravdivý príbeh
Nicolas Graf von Rosty-Forgách

Preložené a reinterpretované
Erika Lieser

Z nemeckého originálu
Jeneseits Der goldenen Wiege
vydaného vydavateľstvom Bookmundo
preložila Erika Lieser

Obal a grafická úprava: Nicola Lieser
Korektúry: PhDr. Petra Švíčková

Vydavateľstvo Lieser&Lieser, lieser&lieser@protonmail.com
a vydavateľstvo Elist, info@elist.sk
December 2018, prvé vydanie

Knihu si je možné zakúpiť v internetovom
kníhkupectve aj ako ebook na www.elist.sk

Copyright Nicolas graf von Rosty-Forgách
Translation Erika Lieser

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy nesmie byť reprodukováná,
uchovávaná v rešeršných systémoch alebo prenášaná akýmkoľvek spôsobom
vrátane elektronického, mechanického, fotografického či iného záznamu bez
predchádzajúceho písomného súhlasu majiteľov autorských práv.

ISBN: 978-80-8197-186-0

5

ČASŤ 1

VZNIK

NEZVESTNÝ

ZLATÁ KOLÍSKA

VÝCHOVA A PRÍZRAK

POZOR! NEPRIATEĽ POČÚVA

MAĎARSKÉ NOHAVIČKY

BOMBY A GESTAPO

BOZK OD KOZÁKOV

PLOŠTICE V PRAHE

INTERNÁT

AZYL V ALPÁCH

ROZLÚČKA S EURÓPOU

85

ČASŤ 2

ČILE, MÔJ VYVOLENÝ DOMOV

ŠKOLA PRE ZLODEJOV

SMRŤ PRED OČAMI

ČARODEJNICA DOÑA MARÍA

OZBROJENÝ MLADÍK

SPÚTANÁ MAČKA

DOM RADOSTI

NEDEĽNÍ PRIATELIA A VÝSTRELY

POŠLIAPANÁ DÔSTOJNOSŤ

DRÁMA POČAS NÁRODNÉHO SVIATKU

ARAUKÁNSKA PRINCEZNÁ

STRETNUTIE S PLAVÝM ANJELOM

ČIERNY DEŇ

BOLESTIVÉ ROZHODNUTIE

NOVÝ ZAČIATOK A ÚTEK

URAZENÁ HRDOSŤ A ZVRAT

REVOLÚCIA, LÁSKA A SMRŤ

NÁVRAT PLAVÉHO ANJELA

S ANJELOM NA JUH

ROZLÚČKA S ČILE

191

ČAST 3

BRAZÍLIA

MACARENA

BRAZÍLIA, ZNÁSILŇOVANIE PRÍRODY

ZNOVU V ŠKOLSKEJ LAVICI

MILOSRDNÝ COLNÍK

UDRŽIAVATEĽ RODU

SVADBA V PRALESE A DIVOSI

MACUMBA

ZÚFALSTVO

PUTOVANIE NASPÄŤ

223

ČAST 4

NOVÝ ZAČIATOK, STARÝ KONTINENT

SPREPITNÉ

MALORKA

DRÁMA

MANŽELSKÝ PORADCA

ODLÚČENIE

ZRKADLO POZNANIA

ROZHODNUTIE

ČASŤ

1

VZNIK

Dnes sa dajú ľudia splodiť v skúmvavke alebo dokonca aj nepohodlne na vesmírnej stanici. Mňa rodičia splodili, na tie časy a vzhľadom k ich spoločenskému postaveniu dosť nezvyčajne – v lese pri hľadaní hríbov, klasickým spôsobom „z lásky“. S tým sa mi moja matka priznala až vo svojom vysokom veku. Stalo sa tak v jeden krásny septembrový deň na mäkkom machu, v blízkosti malého zurčiaceho potôčika. Možno tu pramení moja láska k lesom a prírode.

V lese som sa ale nenarodil, lež v Prahe 19. júna v roku 1935, kde môj otec pôsobil ako maďarský diplomat. Údajne ma moji dvaja súrodenci, o tri roky staršia sestra Anna prezývaná Anni, a o šesť rokov starší brat Florián privítali radostne. Bola to tiež sestra ktorá z môjho dlhého mena Constantin spravila zdrobneninu „Tani“. Volal sa tak už jej obľúbený poník v maštali a chcela mať podobnú hračku aj doma. S bábikami sa nikdy nehrávala.

Môj otec si ako promováný právnik a národohospodár zvolil diplomatickú dráhu. Miesto rozprávok som počúval politické diskusie alebo prednášky o cirkevných prikázaniach lebo väčšina mojich príbuzných žila po generácie prísne podľa radikálnej skostnatej doktríny katolíckej cirkvi. Moji rodičia sa nespoznali v Sudetoch ani vo Viedni, v Prahe alebo Budapešti ako by sa očakávalo, ale v Ríme.

Matka mi musela stále odznova dokola rozprávať ako spoznala môjho otca. Pre mňa ako dieťa to bola vzácna história.

Môj starý otec, gróf Hohenwald sa vydal v roku 1927 so svojimi dvoma dcérami na cestu, aby ich uviedol do medzinárodného sveta a doplnil im vzdelanie v Ríme, Egypte a Maroku. Na tie časy značne pokrokové. So svojimi dcérami cestoval sám, pretože jeho tretia žena dala prednosť „tieňu kúpeľov“ v Karlových Varoch. Prvá manželka zomrela na zápal pľúc, druhá, moja stará mama, na tuberkulózu.

September v Ríme musel byť nádherný. Nehanebne krátke šatôčky so šnurovačkou na zadku vtedy vytesnisli nudné cudné sukne. Ľudia udávajúci vtedy v Ríme trend, rovnako ako vo všetkých európskych veľkomestách, tancovali na elegantných hotelových terasách so sektom v ruke už pri raňajkách. Tancovalo sa aj popoludní pri čaji a počas koktejlovej hodiny prebratej z Ameriky a samozrejme aj večer počas „dîner dansante“ (večere s tancom).

Jeho excelencia rakúsky veľvyslanec v Ríme, barón Donatus Reichenwald usporiadal na počesť svojich neterí, dcér grófa Franza Hohenwalda „Lili“ a „Fanny“ veľký ples. Pozvanie vtedy po francúzsky znelo: „Soirée à heures, cravate blanche“, to znamenalo prísť buď vo fraku, alebo v slávnostnej uniforme s vyznamenaniami a stuhami. Taký ples na medzinárodnom parkete v pulzujúcej dobe čarlestonu bol prirodzene vzrušujúci.

Táto medzinárodná vkusná metropola so svojimi múzeami, peknými budovami a ruinami na sestry hlboko zapôsobilá. Samotný hotelový život, nákupy zodpovedajúcej

garderóby a doplnkov, kaderník, nezvyčajný pulzujúci hlučný život veľkomesta, to všetko sa im zdalo veľkolepé a ohromne vzrušujúce. Viedeň a Praha – mestá v ktorých sa dobre vyznali – tak pôsobili popri Ríme bezvýznamne.

Prirodzene, ešte nikdy predtým nemali dcéry možnosť byť pozvané na veľvyslanectvo. Vedeli, že veľvyslanec zastupuje vládnúcu hlavu štátu určitej krajiny. Donedávna to bol ešte sám cisár František Jozef. Len málo aj dôležitých krajín si vysielalo veľvyslancov navzájom. Inak boli vyslanectvá bežné.

Fanny stála so sestrou a otcom vo vstupnej hale. Čakali, kedy im sluha odnesie kabáty do šatne. Fannyine enormné vzrušenie z uplynulých dní sa vystupňovalo až do neskrotného vzrušenia.

Celkovo najdôležitejšou otázkou pre Fanny bolo, kto bude jej partnerom pri stole.

Pri otvorených dvojkřídlových dverách vedúcich do sál zdravil veľvyslanec so svojou rodinou, manželkou a dvoma synmi, prichádzajúcich hostí. Fanny ako slobodná kontesa sa pred ním musela zľahka ukloniť a jeho žene, tete Clothilde ako aj všetkým vydatým dámam v spoločnosti pobožkať ruku. Teta si Fanny k sebe pritiahla a pobožkala ju:

„Je to už dávno, čo som ťa ešte ako malú Fannynku videla v Janoviciach pri Rymarove! Vtedy sa u vás podarilo Donatusovi zastreliť toho obrovského jeleňa. Pekne si vyrástla. Svojich bratrancov Maxa a Feryho ešte nepoznáš“, ukazujúc na svojich synov, „Fery bude dnes tvojím spoločníkom pri stole, tam budete mať čas sa spriatelíť.“

Kvôli hosťom ktorí stále prichádzali museli postupovať rýchlo ďalej.

„Servus Fanny.“

„Ty si Fery?“ spýtala sa podávajúc mu ruku.

„Žiaľ nie, ja som Max.“

„Ach tak, tak potom ty si Fery,“ povedala napokon tomu druhému.

„Presne tak. A hneď si ma môžeš zapísať do svojho tanečného diára. Prvý tanec patrí mne.“

Fanny bola trocha sklamaná výzorom svojho bratranca. Nič však na sebe nedala badať a ďalej pokračovali s otcom a sestrou k veľkému stolu na ktorom bol na kartičkách podľa abecedy uvedený zasadací poriadok.

Lili sa nevedela zdržať a zašepkala svojej sestre do ucha: „Veľa krásy tí dvaja od Boha nedostali, dúfajme aspoň že vtedy keď rozdával rozum zdvihli ruku a zakričali Tu!, lebo ja mám pri stole Maxa.“

„To je trochu priveľa cti. Zdá sa, že teta Clothilda nehľadá pre svojich synov len priateľstvo, ale že to v našej rodine ženie k incestu.“

„Myslíš preto lebo by sme sa mali vydať za svojich dvoch bratrancov? Ukrutná predstava. Ale z hľadiska príbuznosti by to bol až tretí stupeň.“

„Je to možné, ale keďže ocko a náš starý otec sa oženili so sesternicami prvého stupňa nasledujúcimi po sebe a tiež sa medzi sebou neustále rozmnožovali aj ďalší

príbuzní, to by už incest bol.“

„Asi máš pravdu. Zázrak že sme vôbec normálne,“ vyjadrila sa k tomu Lili.

„My? No, ty akurát tak len navonok.“

„Čo tým chceš povedať? Myslíš že ty si normálna?“ prskala Lili.

„Prinajmenšom by som sa nikdy za takého idiota ako je Max, nevydala.“

„No a ja už vôbec nie!“

„Nie? To mi odľahlo.“

Keďže tie dve v Ríme nikoho nepoznali, stáli tam samé a ďalej sa navzájom podpichovali. Podišiel ku nim milý taliansky súrodenecký pár, očividne poslaný hostiteľmi. Vzájomne sa predstavili a začali spolu komunikovať po francúzsky. Postupne sa pridali ďalší hostia.

Presne o deviatej hodine zaznelo pozvanie k stolu. Už po pár vetách si Fanny pomyslela: „Ach, ty ubohý hlupák, ty si naozaj zabudol pri rozdeľovaní rozumu tú ruku zdvihnúť.“

Po jedle sa presunuli do salónov, podávali sa drinky. Fanny sa pripojila k skupine kde stála jej sestra. Ihneď jej zašepkala:

„Pod' niekam nabok nech si môžeme v kľude poklebetiť.“

Fanny svoju staršiu sestru s radosťou poslúchla a zmizli ešte skôr ako kapela začala hrať. Po prvom tanci poprosila svojho spoločníka ktorý jej, ako sa očakávalo neustále šliapal po nových saténových topánkach aby ju odprevadil naspäť k sestre.

„Ale ja prídem znova, musíš mi venovať ešte minimálne jeden tanec.“

Fanny sa neovládla a rovno z nej vypadlo: „To by som si musela zaobstarať pevnejšie topánky milý Fery. Myslím že bude lepšie keď sa ďalšieho tanca zriekneme.“

„Bolo to až také zlé? Mamu som veru varoval, vedela že neviem tancovať“ povedal zarazený Fery.

„Ved' sa to ešte môžeš naučiť, potom si opäť zatancujeme,“ usmiala sa, nechala tam Feryho stáť a vrátila sa k svojej skupinke.

„Poviem ti, bolo to utrpenie, je to jednoducho degenerovaný blbec,“ zašepkala Lili do ucha.

„Môj nebol o nič lepší,“ odvetila Lili.

Princ Nicolas Hocheegg, strýko ktorého milovali a ktorý sa náhodou tiež nachádzal v Ríme sa pridružil do kruhu. Fanny intenzívne pozorovala tanečný parket.

Predovšetkým hrdých maďarských magnátov v ich nádherných farebných rúchach, priliehavých nohaviciach, čižmách, po bokoch zahnuté šable... V porovnaní so zvyškom šľachty mali „niečo do seba“. Ženské srdcia „zlatých rokov dvadsiatych“, ako aj Fannyne, silno bili.

Fanny, moja matka bola drobná, útla s hnedými očami a vlasmi. Pôsobila ešte skoro detsky, nebola určite žiadna krásavica ale mala hrejivé hádam až trochu naivné vyžarovanie. Jej líca horeli od vzrušenia. Jeden z tých „Maďarov“, zo všetkých najvyšší sa jej zapáčil. Mal rovné husté blond vlasy a oceľovo modré oči. Na celom

svete nebol pre ňu nik taký nádherný ako tento statný muž. Ešte aj tancoval ako nejaký princ z rozprávky.

Spýtala sa:

„Vie strýko Nicolas ako sa volá tento veľký Maďar?“ a ukázala na neho prstom.

„Na ľudí sa holým prstom neukazuje,“ poučovala ju sestra.

„Holým neukazujem, mám rukavičky.“

„Dobre,“ upokojoval ju strýko, „myslí toho fešáka? Poinformujem sa, moment.“

„To je jedno strýko, pýtam sa len tak.“

„Je mi to jasné ale aj tak sa poinformujem.“ O chvíľu sa vrátil.

„Ten Maďar sa volá gróf László von Lán-Szépházy a je prvým sekretárom na maďarskom veľvyslanectve. To meno by mohlo byť vášmu otcovi známe.“

Pri ďalšom ohlásenom tanci sa však všetky jej myšlienky krútili len okolo toho Maďara ktorého meno si nevedela zapamätať. Po tanci sa musela strýka opäť na meno spýtať.

„Mne sa zdá že sa jej páči. Volá sa Lán-Szépházy.“

„Strýko Nicolas to má ľahké, vie po maďarsky.“

Keď sa ho aj po ďalšom tanci znova opýtala na meno, strýko rezignoval a povedal: „Aby vedela, ja si myslím že keď sa jej sám predstaví bude si vedieť zapamätať jeho meno lepšie.“

Strýko znova odišiel. Medzitým Fanny dvakrát odmietla ponuku na tanec v nádejnom očakávaní Maďara. Ani to dlho netrvalo a strýko stál pred ňou s krásnym Maďarom ktorého jej predstavil:

„Milá Fanny, smiem jej predstaviť grófa Lászla Lán-Szépházyho?“ a ku grófovi: „moja neter, kontesa Fanny. Neprezradil som jej že jej otec mal isté rozpory s tvojím strýkom Janym.“

„Iste, ale to bolo ešte niekedy na prelome storočí. Odvtedy pretieklo veľa vody, žiaľ aj krvi a aj politických názorov dole Dunajom. Dnes máme dobu spoločnosti národov.“

„To máš pravdu, ale moji milí, teraz ma ospravedlňte, musím ísť prehodit' zopár slov s kňažnou Eleonórou,“ Strýko Nicolas sa rozlúčil.

Keď tohto Maďara Lászla, zvaného Laci, mejej mame predstavovali, myslela si že od vzrušenia omdlie. Tancovali spolu nápadne dlho a často. Laci, o 14 rokov starší ako táto neskúsená dievčina z vidieka bol ňou, nežným vrúcnyim stvorením, fascinovaný. Tie „svetové“ medzinárodné ženy ktoré sa náhlili po celej Európe od jedného diania k druhému vnímal len ako nejaké prázdne obaly. Nudili ho. Bolo to niečo magické a oboch ich to zasiahlo ako blesk! Už po prvom tanci vedeli, že k sebe patria. Našli sa pre život, nie, našli sa dokonca pre večnosť.

Práve tieto dve rodiny sa mali ich manželstvom spojiť. Ešte pred pár rokmi pre môjho maďarského strýka grófa Szépházyho a môjho starého otca grófa Hohenwalda niečo nemysliteľné. Medzi rodinami bola ešte jedna udalosť ktorá vzťah zaťažila.

Jeden politický spor.

Po plese ostali sestry so svojím otcom ešte týždeň v Ríme. Laci, „maďarský sen“ mojej matky, strávil počas tohto týždňa každú svoju voľnú minútu samozrejme s nimi, vlastne s mojou mamou. To môjmu starému otcovi spôsobovalo nemalé problémy, pretože žiadne slušné dievča vtedy nesmelo ostať ani minútu samé so svojím „courmacherom“ (ctiteľom). Jej sestra ako „chaperon“ (gardedáma) nebola dostatočnou zárukou a tak keď otec nemohol, poslúžil ako gardedáma už zmieneny strýčko Nicolas. Týždeň ubehol ako voda, mojej matke padlo lúčenie zaťažko ale plánovaná trasa sa musela dodržať. Fanny sa utešovala, že Laciho opäť uvidí na spiatocnej ceste. Cesta trvala dvadsať dní, počas ktorých musela Fanny na svojho Laciho ustavične myslieť. On bol na tom rovnako. Opäť naspäť v Ríme si boli obaja - aj keď sa skoro ešte vôbec nepoznali – svojimi citmi takí istí, že Laci požiadal otca o Fannynu ruku. Lacimu pritom pomohla jeho vlastná prirodzená zdvorilosť.

Vtedy po plese na veľvyslanectve pozval Gróf Hohenwald celkom spontánne okruh svojich známych na raňajší sekt. Na Fannyno naliehanie bol pozvaný i Laci. Ten pri svojom príchode v plnej hotelovej hale náhodne narazil na hostiteľa ktorý sa chcel poponáhľať za svojimi dcérami:

„Dobré ráno milý Karli, dúfam že si sa aj keď krátko ale predsa dobre vyspal. Ešte raz ti ďakujem za tvoje milé pozvanie“ pozdravil ho podávajúc mu ruku.

Prv ako môj starý otec stihol odpovedať povedal Laci :„Moment!“ a úplne nečakane pokľakol pred očividne prekvapeného Hohenwalda.

„Prepáč ale máš rozviazanú šnúрку na pravej topánke, mohol by si zakopnúť,“ povedal Laci a zaviazal mu ju akoby to bola tá najsamozrejmejšia vec na svete.

„Tisíckrát vďaka milý Laci, skutočne milé od teba. Aspoň vidíš ako zle sa o seba starám bez môjho Johana.“ Tak sa volal jeho komorník.

„Áno, sila zvyku sa podceňuje.“

„Ak mám byť úprimný ale nevrav to nikomu, nie som len pohodlný ale žiaľ aj veľmi lajdácky,“ priznal sa mu Fannyn otec.

„To je iste kvôli tvojmu umeleckému črevu. Fanny mi prezradila, že píšeš knihy a rád skladáš básne.“

„To ti naozaj prezradila?“

„Áno, vravela že tvoje básne sú humorné.“

„Nuž, teší ma že to takto vidí. Moje básne sú skôr oplzlé, do spoločnosti nevhodné. Vskutku mi robí radosť pozorovať či nimi viem niektorých ľudí šokovať.“

„To by som nečakal. Je málo takých, ktorí si môžu dovoliť šokovať. Môj zosnulý otec to mal tiež rád, matka bola z toho zúfalá.“

„Boli jeho obeťami tiež staré panny?“

„Bohužiaľ nielen tie. Tiež bol diplomat a v neposlednom rade veľvyslanec na španielskom dvore za čias cisára. Rád šokoval kolegov z krajín, ktorí si svoje posty získali len pomocou úplatku.“

„Vieš, mne pri stole cicali nervy vychovávateľky detí a ich strojené maniere. Vštepovali deťom že ich rodičia sú zástupcami Boha na zemi. Zvlášť ma bavilo ukázať im tú moju božskú stránku. Väčšinou pri tom zbledli alebo sčervenali a nevedeli či majú plakať alebo sa smiať. Je to taká moja sadistická vlastnosť. Ale teraz by sme už mali ísť k hosťom.“

Vďaka tejto neočakávanej situácii s rozviazanou šnúrkou si Laci získal Fannyinho otca. Bol to dôležitý krok k získaniu ruky jeho dcéry. Obrovský rozruch vyvolalo nielen to že sa poznajú len krátko, ale aj to, že Fanny ako 21-ročná bola mladšou dcérou grófa Hohenwalda. Lili sa cítila odstrčená a dostala záchvat plaču.

Môj starý otec - od prírody kľud milujúci človek - sa zásadne, až po túto cestu, nikdy nezaoberal výchovou svojich dcér a už vonkoncom nejakými zás nubami. A teraz sa telegrafické linky medzi Československom, Maďarskom a Rímom rozžeravili. Bolo rozhodnuté že ostáva rok na to, aby sa obe rodiny zbližili.

NEZVESTNÝ

Dlho som na tento moment čakal, konečne som sa blížil k splneniu si svojho sna! Od svojich dvanástich rokov, ešte v Európe, keď som začal čítať „mayovky“, som bol nadšený myšlienkou žiť v pralese a viesť dobrodružný život. Nadšenie sa nakoniec zmenilo na posadnutosť. A teraz v mojich šestnástich rokoch sa toto želanie splnilo v Čile. V jednom z nákladných vozidiel, ktoré prevážali drevo z pily do Valdivie som sa viezol smerom k skutočnému monte „virgen“ (nedotknutému pralesu, ako Čiľania nazývali svoju džungľu).

Ticho, meravo, trochu nepohodlne som sedel medzi správcom Alarcónom a vodičom. Snažil som sa pôsobiť ľahostajne aby nikto nezbadal môj nepokoj a zvedavosť. Samozrejme že som sa cítil neistý a nejakosamelý. V tej dobe som bol ešte holobriadok, ale minimálne o 20 cm vyšší ako Alarcón a to som ešte stále rástol. Moje veľmi chabé oblečenie bolo v úbohom stave: opotrebované jazdením a ostňami, spálené ohňom, bolo až príliš vidno že už zažilo svoje. Moje obrovské topánky mi už boli dlho malé a bolestivo ma tlačili, kožené „piernerasy“ (nohavice), dar od mojej červenovlasej domácej, trochu prikrátke.

Výzor dona Hernána, nazývaného Alarcón naozaj naháňal strach. Jeho chôdza pripomínala kohúta. 36-ročný, nízky a svalnatý s hustými, strapatými čiernymi vlasmi a divokou bradou ktorá pokrývala celú jeho tvár a z ktorej vyčnieval veľký nos. Avšak jeho pichľavé oči, malé a hnedé, sa podobali mojim. Vždy bol oblečený ako „huaso“, v kroji čílskych roľníkov: kastílsky klobúk, krátke čierne bolero, široký „faja“ (pás cez brucho). Na čizmách na vysokých podpätkoch mal veľké strieborné jazdecké ostrohy. Jazdil na čiernom koni menom Diablo a v daždi a zime nosil čierne dlhosrsté „manta castilla“ (vrece), ktoré pokrylo koňa aj jazdca. Stretnúť túto temnú

postavou by nejedného vydesilo.

Z Valdivie sme jazdievali asi 70 km južne do mesta Huequecura. Mesto pozostávalo z dvoch domov, vlastne chalúp, na „Punta de ripio“ (konci štrkovej cesty). Iba odtiaľ sa mohlo s vozidlami jazdiť po štrku celý rok. Bola tiež jedinou cestou do Santiaga. Z viac ako polovice pozostávala zo štrku, plná výmoľov, a vtedy nazývaná „Panamericana“. V zime brána do sveta, pre mňa dvere k skutočnému životu v divočine.

Odtiaľ sme pokračovali 40 km po nespevnenej poľnej a lesnej ceste smerom k „Colina de las Ánimas“ (hora duchov). Náš cieľ, plocha troch oblastí s viac ako 16 000 hektárov pradávneho, nedotknutého lesa. Patrila rôznym majiteľom. Táto oblasť bola prenajatá spoločnosti Fadema.

V polovici cesty sme vystúpili pri usadlosti pozostávajúcej z chalúp. Tu na nás čakali kone. Farma patrila jednej 92-ročnej legendami opradenej žene. Bola nazývaná seňora Juana, bola skoro rovnako vysoká ako ja, štíhla a chodila vystretá ako svieca. Nosila po členky dlhé šaty z predchádzajúceho storočia a vždy slamený klobúk. Už z diaľky bolo možné rozpoznať jej nemecký pôvod. Ako sa dostane takáto žena do tejto oblasti? Neočakávaný zjav! Vyžarovala zvláštnu, tajomnú „auru“.

Ešte som nepoznal dramatické zážitky s vraždou a zabitím ktoré si rozprávali ľudia o onej osobe. Až v priebehu roka mi ich objasnil jej život, ktorý by mohol vyplniť niekoľko zaujímavých románov. Prišla sem v roku 1880 ako prvá usadlíčka. Jej rodičia sa vystaňovali do Osorna z Nemecka v roku 1850 s veľkými ťažkosťami, tam sa aj narodila.

Alarcón ma predstavil seňore Juane pohrdavo ako „un nuevo“ (nováčika). Potom sme šli do „dobrej izby“, kde sme dostali typický čaj maté. Alarcón porozprával hostiteľke posledné novinky z Valdivie. Sedel som ticho vedľa neho, cítil som sa nadbytočný, bezvýznamný a vôbec nie ako skvelý dobrodruh.

Po našom občerstvení sme nasadli na kone. Až teraz mi Alarcón oznámil môj ďalší osud.

„Aby ste spoznali a naučili sa vážiť si život pracovníkov a drevorubačov, myslel som si že by ste mali pracovať a zarábať tak ako oni. Určite trochu náročné, ale uisťujem vás že už nikdy v živote nebudete mať takúto príležitosť. Je to mimoriadna skúsenosť spoznať prírodu tak intenzívne a v tej prírode ľudí a tiež samého seba.“

„Keď to poviete vy.“

Mne sa to zdalo samozrejmé. Ale čo to skutočne znamenalo, som si nevedel predstaviť ani v mojich najodvážnejších snoch. Don Hernán mi dal ešte jednu dôležitú radu, vlastne asi tú najdôležitejšiu vôbec.

„Ak chcete byť rešpektovaný alebo dokonca obľúbený buďte k ľuďom taký istý a onikajte im. Vedúci a stáli zamestnanci by vás mali dokonca oslovať don a krstným menom.“

„To si zapamätám.“

„Oblasť San Esteban leží vo svojich takmer 1 000 metroch nad morom najvyššie

z našich troch oblastí. Bývať budete o niečo nižšie, na Aguas claras.“

Medzitým sme na koňoch prešli cez nedostupnú džungľu plnú ušľachtilých, až cez štyri tisíce rokov starých stromov. Visel z nich nádherný krvavočervený Copihues, čilsky národný kvet a liany. Tento hustý nedotknutý les bol taký rozdielny oproti tomu tropickému na rieke Magdalena v Kolumbii. Nasledovali sme sotva rozpoznateľnú cestu asi 20 km úplne mlčky. Iba Melancólico, typický vták tohto kraja, hvízdal svojim jedinečným jasným a hlasným rozsahom cez tento prastarý les. Jeho melódie ma mrazili na chrbte. Niekoľkokrát sa Alarcón musel presekať svojou mačetou cez „quila“ (bambusovú húštinu).

Náhle sa pred nami otvorila čistina a na nej potôčik. Stáli na nej tri chalupy postavené z doseba zapadajúcich „tapas“ (dosiek s kôrou) na spôsob stanu. Vzadu na chalupách boli dvere z dosiek, ktoré viseli na kožených pántoch.

Z najväčšej chatrče vystúpila asi tridsaťročná miestna obyvateľka so sympatickými, hoci typicky indiánskymi, širokými črtami tváre. Čierne, dlhé vlasy mala zviazané.

Don Hernán pozdravil z koňa: „Buenas tardes, doña María, todo bien? (Dobrý deň doña María, všetko v poriadku)?“

„Si patrón, estamos vivos, no pasa nada (áno, šéfe, žijeme, nič nového)!“ Bola milá a mala príjemný hlas.

„Dobre, toto je don Tani, váš nový hosť v penzióne namiesto Carlosa.“

Skoro som spadol z koňa! To bolo zdrvujúce prekvapenie! Tu som mal bývať? Takto primitívne som si môj budúci život nepredstavoval! A kto bol Carlos?

Potom sa obrátil ku mne: „Toto je Aguas claras (čisté povodie), naša pobočka. Môžete zoskočiť, doña María vám ukáže vašu posteľ a ostatní budú tiež čoskoro naspäť z práce. Don Isaías Fierro tu má hlavné slovo, dám mu vedieť. On vás zajtra v práci zaučí a dá vám potrebné nástroje. Vezmite si váš „mochila“ (batoh), lebo ja musím ísť na pílu.“

Myslel som si že mi to chce mimoriadne sťažiť aby sa ma zbavil. Napriek všetkému mi nejakým spôsobom bolo toto „prahovádo“ sympatické. Ja mu ukážem aký vytrvalý viem byť!

„Si claro“, odvetil som mu ako keby som ani nič iné neočakával a dúfal som že nikto nespozoruje moje citové rozpoloženie.

„Bueno adiós, ya se espavilará, doña María es la mejor casera (dobré, dovidenia, doña María je najlepšou pani domácou).“

Chytil koňa za „lazo“ (kožené laso) a už aj bol preč. Uvidel som ho až o niekoľko týždňov.

„Bueno, venga venga (dobré, pod'te, pod'te)“, volala ma majiteľka penziónu.

Mohol som si vybrať jednu z chalúp. Vlastne mi to bolo jedno, ešte som musel spracovať svoj prvotný šok.

Radila mi: „Don Tani, vezmite si túto chatrč v ktorej spávam aj ja. Vietor tu počas studených nocí fúka dovnútra menej. Mimochodom, dnes vo váš prvý deň by

ste si mali ísť ľahnúť o niečo skôr ako ostatní pracovníci vonku vedľa ohňa, potom budú všetci to miesto akceptovať ako vaše.“

„Bueno, si Usted lo dice (dobré, keď poviete), môžete mi povedať kto bol Carlos?

„Oh, Carlos... Nikto. Bol zavalený stromom.“

Pekná príhoda, pomyslel som si keď tu niekoho privalí strom, už tu viac nie je nikým.

Šli sme do chalupy. V strede bolo otvorené ohnisko, vľavo a vpravo od neho asi 20 cm nad zemou široká posteľ z dosiek pokrytá hovädzimi kožušinami, zakaždým tri vankúše a ploché vrecia ako prikrývky plnené jemným senom. Don Hernán jej zohnal dostatok vriec na múku aby z nich mohla ušiť prikrývky. Vždy na jar sa vyprali. Tieto lôžka boli celou jej pýchou. Vysvetlila mi, že dosky sú osadené tak aby sa do nich nemohli zahniezdiť potkany.

V zadnej časti chaty stálo šesť vzájomne vedľa seba postavených debien ktoré tvorili policu. Jedna mi bola pridelená. Do nej som si vložil batoh s mojou cennou lekárskou knihou. Potom som sa rozhlíadal po blízkom okolí. Voda na umývanie sa dala priniesť pomocou vedra vyrobeného z dvojgalónovej (približne 9 litrov) plechovice v ktorej bol pôvodne hovädzi loj. Kulinárska náhrada za olej, masť alebo maslo, ktorých som sa musel na najbližšie roky zriecť. Ako toaleta slúžila príroda.

Za súmraku sa vrátili zvyšní desiaty muži s dvoma 2 yuntas (volskými záprahmi), ktoré viedol šéf, don Isaías. Bol nízky a zavalitý, ako ostatní s tvárou ošľahanou od vetra, všetci mali obuté sandále zhotovené zo starých pneumatík. Keď ma doňa María predstavila, neprejavili žiadne emócie, len mi kývli. Vyzerali úplne vyčerpane. Len niektoľko z nich si medzi sebou tykalo. Volali sa priezviskami. Fierro ako ich zamestnávateľ a ja sme boli oslovovaní „don“ a krstným menom. Don Isaías ako šéf skupiny bol jediným oficiálnym zamestnancom, zvyšní neboli administratívne registrovaní.

K maté a tortile sme si posadali na lavice okolo ohňa. V údajne lepšej chate spala doňa María s Fierrom a jedným ďalším pracovníkom, oproti ja s dvoma ďalšími. V susednej chate spali zvyšní šiesti. Tretia sa využívala ako kuchyňa, pracovňa aj obývačka.

Spoločné spanie nebolo také zlé ako som si v prvom okamihu predstavil. Samozrejme že sme spali relatívne natesno, ale oblečení, pretože noci skutočne teplé neboli. Nikto nechrápal alebo nesmrdel viac ako ja sám. Kvôli otvorenému ohňu v kuchyni sme sa po krátkom čase stali vyúdenou šunkou skrz naskrz. V spiacей chatke nikto nehovoril. Dokonca aj inokedy boli pracovníci na slovo skôr skúpi. To malo svoje dobré dôvody, na ktoré som ešte len mal prísť.

Bez debaty, necítil som sa vo svojej koži, dokonca som sa cítil veľmi zle, ale

snažil som sa pôsobiť pokojne. Mýl som sa. Nezdalo sa, že toto bude príbeh nejakého romantického dobrodružstva.

Prvú noc som nespal. Zrovna v tú noc som musel spracovávať moju blížiacu sa smrť počas požiaru a následné znovuzrodenie. Pritom som si uvedomil že sa mi zmenilo vnímanie života: dôležitá bola už len prítomnosť. Spomenul som si na slová, „ži vďačne, potom zabudneš na sťažnosti“ a pýtal sa sám seba kto mi to vlastne povedal. Po dlhom premýšľaní som si spomenul - moja milovaná múdra stará mama. Každá myšlienka ústila do ďalšej, až späť do môjho detstva a celého môjho doterajšieho života.

ZLATÁ KOLÍSKA

Predtým nebolo všetko lepšie alebo horšie, iba iné...

Moje prvé spomienky z detstva sa spájajú so stretnutím so strachom. My tri deti, mal som asi dva a pol roka, sme sa všetci spolu kúpali vo veľkej vani, keď z nej zrazu moji súrodenci s hlasným krikom a šplechotom vyskočili von. Ja som tam ostal celkom sám, pozorujúc plávajúce hnedé obrazce. Krik privolal našu maďarskú „tetu“ (ako sa u nás nazývali detské sestričky), ktorá keď ten neporiadok zbadala, vytiahla ma z vane a hroziac mi ma holého a mokrého strčila do veľkej tmavej skrine: „Aby si toto už nikdy viac neurobil! A keď budeš kričať, prídu myši a celého ťa ohlodajú!“

Pochybujem že práve to ma naučilo čistotnosti, ale minimálne mi tá nočná mora a panika dopomohli k tomu aby som na tento zážitok nikdy nezabudol.

Panika ma premáhala do takej miery že som žalostne reval až kým neprišiel náš šofér Camilo a neoslobodil ma. Camilo si to mohol dovoliť. V našej domácnosti sa staral o porozumenie: maďarská teta ľúbila nášho nemeckého šoféra a od tejto príhody už aj ja. Žiaľ, bol prvý z nášho personálu ktorého v roku 1939 povolali do vojny a ktorý krátko na to padol. Všetkým nám veľmi chýbal a boli sme z toho smutní. Jeho smrťou sme utrpeli šok, ktorým sme si uvedomovali vážnosť vojny.

Druhé načo si spomínam nie je tiež nič príjemné: bol to pocit ohrozenia! Zabalený v kope diek, na rukách nejakej ženy oblečenej v bielom, pozoroval som skupinu pôsobivých lietadiel, ktoré robili pekelný hluk. Pod balkónom vo vyrovnaných radoch pochodovali vojaci. Deň bol pochmúrny a pocit sklúčujúci. Táto spomienka ma sprevádzala po celý život a ako dieťaťu sa mi o tom často snívalo. To sa stalo pred mojimi tretími narodeninami, ako som sa neskôr dozvedel z matkinho denníka. Išlo o vojenskú prehliadku československej armády v Prahe. Už o rok neskôr pochodovali pod tým istým balkónom vojaci Wehrmachtu a ich lietadlá preletovali ponad Prahu.

Moja tretia spomienka bola ponaučením do života: po kúpaní som celkom nahý sedel v tureckom sede na bielom stole a obhrýzal si necht na palci na nohe. Pritom som nemotorne spadol zo stola na zem. Po prvotnom šoku nastúpila bolesť. Tak som sa pádmi na tvrdú zem zavčasu naučil spoznávať realitu života.

Hoci som sa, „samozrejme“, už od narodenia cítil byť Maďarom, mojím fyzickým

domovom bol zámok Janovice u Rymarova, majetok mojej matky. Tu sme žili s lesným a horským duchom „Krackonošom“ v jeho rozprávkovom lese o ktorom vzniklo veľa rozprávok. Ešte dnes si spomínam na detaily, dojmy a najmä cítim vôňu tejto krásnej domoviny môjho raného detstva.

Náš Zámok Janovice bol obrovský komplex budov, v typicky žltých rakúskych farbách, ležiaci pod 1 490 m vysokou horou Hrubý Jeseník, „Altvaters“ - ako ju nazval Hitler, v Sudetoch. Pred silnými búrkami bol chránený sviežimi zelenými kopcami. Príjazd k jeho veľkej oblúkovej bráne viedol cez kamenný most ponad potok cez hospodárske budovy pred zámkom. Pred strážnym domčekom vedľa vchodu stával vrátnik v tmavošedej uniforme a čiapke, hostí zdravil hlbokým úklonom a nás deti širokým úsmevom. Starého pána Dreschera sme milovali. Na múriku vedľa jeho strážneho domčeka rástol bambus z ktorého nám občas vyrezával malé píšťalky.

Menšia, stará časť zámku s veľkou vežou, pôvodne poľovnícky zámoček, bola postavená v roku 1465. V 19. storočí boli k nemu pristavené ďalšie krídla a tri okrúhle veže. Napriek veľkosti pôsobil celý komplex, možno vďaka svojej farbe a dobrej polohe lákavo a ochranné.

Tento kus pôdy som zažil ešte ako súčasť nemeckej ríše. Samozrejme som ešte nemohol tušiť že krajina ležiaca na hranici so Sliezsokom, bola 20 rokov po 1. svetovej vojne súčasťou novovzniknutej Československej republiky a predtým stáročia ako Morava, provincia Rakúsko-Uhorskej monarchie. Od raného detstva som však vedel, že budem dedičom tohto majetku. Brat Florián mal ako starší zdediť maďarský majetok a zámok môjho otca. Práve preto absolvoval jeho školu na internáte v Gödölo v Maďarsku.

Kvôli drsnému podnebiu žili moji predkovia z matkinej strany radšej na svojich iných majetkoch v Čechách a Rakúsku. Do Janovic ich nalákala len poľovnícka sezóna. Počas dlhej a tuhej zimy - mínus 35 stupňov, čo nebolo nič neobvyklé - pokrýval túto oblasť hlboký sneh. V lete naopak, bývalo až pekelné horúco. Svieže údolia a voňavý rozprávkový les ponúkali potom ochranu v svojom tieni.

Náš otec bol počas 2. svetovej vojny povolaný na ministerstvo zahraničia do Budapešti. Kvôli nášmu majetku v Sudetoch (dnešné Česko) a v Hornom Uhorsku (dnešné Slovensko), aj kvôli nášmu roztrúsenému príbuzenstvu, sme aj my deti veľa cestovali sem a tam medzi Rakúskom, Maďarskom a protektorátom Čiech a Moravy. Matka sa pri nás nezdržiavala dlhšie ako niekoľko týždňov a otca sme vídali ešte zriedkavejšie.

Ako malé dieťa som mal panický strach z tmy. Až v mojich deviatich rokoch, v Maďarsku, som mohol mať na nočnom stolíku vlastnú lampu. Dovtedy som sa často v posteli pomôčil. Ten pravý dôvod bol, že som sa kvôli potkanom a myšiam bál ísť v tme po nočník. Hoci v skutočnosti v zámku žiadne potkany ani myši neboli.

Skoro každú noc ma strašil ten istý sen: obrovská myš, skôr kengura – volal som ju „Wuwu“ – sedí a pozoruje ma ako cikám na nočníku konča posteľ. Žiaľ, sen to

bol len sčasti, v skutočnosti som sa nevyčikal do nočníka ale do postele. Odhliadnuc od strachu z potrestania, patrilo samotné pomočenie sa do postele k mojim najhorším zážitkom v detstve. Ráno som si od hanby prial, a zakaždým odznova, aby som sa prepadol rovno pod zem.

„Strašenie ma“ zatváraním do tmavých skriň trvalo dovtedy, pokým u nás bola teta. Ostatné tresty, ako stáť v kúte a bez povolenia sa otočiť, kľáčať na suchom hrachu, strčiť hlavu do studenej vody vo vani, dostať trstinovou palicou po špičkách prstov a podobne, to už boli telesné výchovné metódy vychovávateľiek a učiteliek. Zdali sa mi podstatne jemnejšie a veľakrát som si ich aj zaslúžil, lebo im väčšinou predchádzali moje návaly zlosti, vzdoru, kopance alebo kopnutia. Raz som naozaj hlboko pohrýzol svoju úbohú sestru do ramena. Pritom to počas môjho detstva bola pre mňa tá najdôležitejšia, najbližšia a najmilšia osoba.

Musím si priznať že trestami som sa z krátkodobého hľadiska nestal poslušnejším, ale že som sa na vlastnej koži naučil rozoznávať dobré od zlého a predovšetkým znášať bolesť. Hlavne to posledné mi veľmi často pomohlo v budúcnosti. Neboli sme len trestaní, boli sme aj odmeňovaní formou pochvaly. To sa však mňa príliš netýkalo, bol som len zriedkavo „poslušný“.

Keďže som ešte nedokázal vysloviť slovo „mademoiselle“ - slečna, premenoval som našu francúzsku učiteľku na „madi“. Madi bola Bieloruska, mala perfektnú výslovnosť a my deti sme ju mali veľmi rady. Ako prvú reč sme sa museli začať učiť francúzštinu a aby sme sa odnaučili maďarský prízvuk, rodičia sa v mojich piatich rokoch rozhodli že je najvyšší čas prepustiť našu maďarskú tetu a vymeniť ju za naozajstnú vychovávateľku. A tak sme dostali našu druhú obľúbenú „mademoiselle“. Prekrstil som ju krátko na „veľká madi“ a Bielorusku na „malá madi“.

V šiestich rokoch som nastúpil do nemeckej dedinskej školy. Typická vôňa triedy od atramentu, ceruziek, kriedy ako aj detí, ktoré sa umývali len v sobotu, mi ostala navždy nepríjemne v pamäti.

Raz som prišiel do školy z nejakého dôvodu neskoršie. Bolo mi to veľmi nepríjemné. Plačúc od hanby som vošiel do triedy, deti už sedeli a rannú modlitbu „Milý Bože, ochraňuj nášho vodcu Adolfa Hitlera, našu vlasť a všetkých vojakov, ktorí ju bránia,“ už mali za sebou. Hanbil som sa vystrieť ruku a pozdraviť povinný pozdrav „Heil Hitler, pani učiteľka“, dokonca vôbec na ňu pozrieť. Myslel som si že svet sa zrúti čo sa samozrejme nestalo. Učiteľka videla moje pochybnosti a usúdila, že som tým sám už dostatočne potrestaný. Tento zážitok bol pre mňa taký nepríjemný, že odvtedy som sa vždy snažil o dochvilnosť. Tak sa potvrdilo príslovie „Trpenie je učenie“.

V nedele vozieval náš kočiš z asi 2 km vzdialeného mestečka farára a organistku na omšu do zámockej kaplnky. Kaplnka bola každú nedeľu plná na prasknutie. Úder deviatej hodiny vtiahol našu rodinu dnu, potom všetci vstali. Prvé dve lavice vpravo a vľavo boli vyčlenené pre nás a našich hostí. Keď sme si posadali, zazvonilo a za

zvuku harmónia vstúpil kňaz s miništrantami.

Musím priznať, že byť privilegovaný som si vtedy jednoznačne vychutnával. Dnes už viem, že nikto neznamená viac len kvôli menu, titulu alebo majetku, ale len kvôli vlastným schopnostiam a múdrosti.

Kedysi normálne tradičné skutočnosti sa nám dnes istotne zdajú nadsadené, zbytočné a značne prehnané. Napríklad my sme našich rodičov až do ich smrti oslovovali výlučne či už v maďarčine alebo nemčine v tretej osobe. Každé ráno a večer sme obom pri pozdrave pobožkali ruku. Dnes už je to zvyk len v islame. Vo francúzštine sme im onikali. Tým sa zámerne docielil určitý odstup, aby sa deťom vštepil rešpekt k rodičom.

Pravdepodobne sme svojich rodičov a zvlášť nášho otca vídali menej ako ostatné deti. To nám však nebránilo v tom aby sme sa s našou matkou riadne maznávali.

Po mojom zaškolení sme v nedeľu smeli, pokiaľ sme nemali významných hostí, obedovať s dospelými v ich malej jedálni. Samozrejme, rozprávať bolo povolené len na vyzvanie. K základom našej dobrej výchovy patrili aj prísne stolovacie návyky. Jedlo podával komorník, na obed v „cutaway“ (krátkom kabáte), večer vo fraku a služobníci v čiernom obleku s bielymi rukavicami. Keď museli odísť na front, nahradili ich komorné v čiernych šatách s bielymi zásterami a čepcami. Možno to znie nepravdepodobne, ale my deti a iste aj rodičia sme našich zamestnancov brali ako blízkych rodinných priateľov, viacerí z nich pracovali u nás po mnoho generácií.

Vzájomný vzťah bol plný rešpektu porovnateľný s mimoriadne harmonickou pracovnou atmosférou nejakej firmy. Aj vďaka ešte nie všadeprítomným médiám boli želania a sny skromnejšie.

Samozrejme sme vedeli, že okrem Maďarska sa zvyšku Európy vodilo „kulinársky“ horšie. Dokonca počas 1. svetovej vojny ešte biednejšie. Z toho sa Hitler poučil a zaviedol prísne sledovanie potravín. U statkárov bola akákoľvek z potravín prísne kontrolovaná, dokonca sa nesmela ani sliepka tajne zabiť a žiadne vajce a zemiaky tajne skladovať. Išlo o ťažkú zradu s trestom. Špicľov, ktorí ihneď udávali, bolo ako obyvateľov samých. Každý občan Nemecka dostal z obecného úradu stravovacie lístky, ich počet podľa veku. Avšak celkové opatrenie bolo Hitlerom vypočítané pre jeho tzv. „bleskovú vojnu“. Prídely sa tým viac znižovali, čím dlhšie trvala vojna.

Napriek prísnej výchove sme mali pekné detstvo. Našu matku som zbožňoval a ak práve nebola odcestovaná, mohli sme ju každý deň počas veľkej prestávky po raňajkách o pol desiatej navštíviť.

Na túto príležitosť nás pestúnky pod dozorom vychovávateľiek špeciálne „nažehlili a vyčesali“, ako šľahačkové tortičky. Naša matka sa potom s nami až do desiatej hrala a rozprávala nám vymyslené historky v jej dámskom salóne, kde mala aj písací stôl.

Muselo to byť začiatkom roka 1942, opäť sme sa raz hrali na vlak, keď vstúpil Johann, starý komorník z čias starého otca, toho času už povýšený na správcu:

„Prepáčte, urodzená pani, ale musím žiaľ ohlásiť že dnes bol povolaný náš Ludvig.“

„Nie, skutočne? To je smutné! Veď Ludwig má už predsa cez päťdesiat!“

„Naša dcéra Silvia si myslí že je to pre neho česť, dokonca veľká česť, že môže byť súčasťou víťazného ťaženia nášho milovaného vodcu, bojovať a dokonca zomrieť za vlasť.“ Sarkazmus v jeho hlase sa nedal prepočuť.

„Viem milý Johann že je to veľmi ťažké, hlavne pre mladých ľudí, pre ktorých hnedá znamená ružovú budúcnosť. Nuž, oni nemali možnosť zúčastniť sa poslednej vojny a ani života po nej,“ upokojovala ho mama.

Silvia, ešte ani nie dvadsiťročná, bola fanatická prívrženkynia národného socializmu. Že aj jej matka, zodpovedná za krajčírky a celkovo bielizeň na zámku pracuje pre nás, „kapitalistov“, považovala za nedôstojné. Ani skutočnosť, že jej rodičia ako úradníci spoločne zarábali tak dobre ako náš generálny riaditeľ Dr. Wolfert ju neupokojovala. Svoj socialistický protest prejavovala tak že mala vo zvyku ľahnúť si do záhrady k nášmu bazénu v dvojdielnych bikinách v tej dobe ešte zriedkavých. Tiež si rada sadala vo svojej hnedej BDM uniforme („Bund Deutscher Mädchen“ - Spolok nemeckých dievčat) na lavičku vo dvore, rovno pod okná spálne našich rodičov.

„Urodzená pani majú pravdu, je to už raz tak, deti sú v opozičnej strane k rodičom. Ak urodzená pani dovoľia, dovolil som si Ludwigove povinnosti preniesť na chyžnú Miezi. Je tu ešte ale jeden problém. Zámocký personál má teraz len 18 členov čo nebude stačiť počas poľovnickej sezóny. Potrebovali by sme výpomoc.“

„Správne Johann, ako viete v tejto záležitosti máte moju plnú podporu. A keď sme už pri tom, kedy bude hotová rekonštrukcia kúpeľní?“

„No, máme veľké šťastie. Medzi ukrajinskými utečencami sú dvaja ktorí sa vyznajú v murárčine a vedia aj obkladať. Host'ovské kúpeľne na druhom poschodí sú už hotové a zvyšné tri čiastočne tiež.“

„Čo by sme len bez tých zajatých nútených pracovníkov robili? Ukrajinci v stajni, Francúzi v záhradníctve a teraz ešte aj murári. Dokonca to vyzerá tak že sa u nás cítia celkom dobre.“

„Isteže... A ešte aj vďaka zveri u nás nemusia hladovať.“

„To ma teší, dúfajme že to tak ostane, potom po skončení vojny by sme mohli niektorých z nich zamestnať, väčšina z nich sa zdajú byť skutočne milí ľudia. A keď sme už pri tom, ako to vyzerá s prácou v hosťovskom trakte pre rodinu môjho švagra?“

„Priestory na prvom poschodí ktoré zväčša obýva rodina grófa Podolowského sú už čerstvo vymaľované. Aj jedáleň pre panstvo je hotová. S koľkými hosťami počítajú, urodzená pani, tento rok cez poľovnícku sezónu?“

„Bohužiaľ neviem ešte, veľa mužov je predsa na fronte. Kto dostane dovolenku alebo bude vôbec môcť prísť, je ešte vo hviezdach. Ale ešte máme čas. Šťastie je že hostia už nedostávajú ako za čias starého otca, poľovnícke uniformy od nás.“

„Oh, urodzená pani, na to sa ja dobre pamätám aj keď som bol ešte malý chlapec. Môj otec sa musel telegraficky spojiť s ostatnými komorníkmi či sa porporcie